

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิตและการตลาดในการผลิตผักปลอดสารเคมีระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับเกษตรกรรายย่อยในอำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 5 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 การเติบโตของกิจการ

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิตในการผลิตพืชเกษตรอินทรีย์

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการตลาดในการผลิตพืชเกษตรอินทรีย์

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินธุรกิจ

มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์และเกษตรกรรายย่อย จำนวนทั้งหมด 109 คน แบ่งออกเป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรปลอดสารเคมีในรูปแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบสหกรณ์และไม่ใช้สหกรณ์ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้จะเรียกว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารเคมีจำนวน 38 คน และเกษตรกรรายย่อยทั่วไปที่ปลูกผักปลอดสารเคมี จำนวน 71 คน พิจารณาศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเพื่อสะท้อนลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ปลูกผักในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาในด้านต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการทำการเกษตร ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดง เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายการ	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	21	55.26	42	59.15
หญิง	17	44.74	29	40.85
รวม	38	100	71	100
อายุ (ปี)				
20-30	2	5.26	5	7.04
31-40	6	15.79	18	25.35
41-50	19	50.00	36	50.71
51-60	9	23.67	10	14.08
>60	2	5.26	2	2.82
รวม (เฉลี่ย)	38(46.01)	100	71(43.32)	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน				
1-3	18	47.37	28	39.44
4-6	16	42.11	37	52.11
7-9	4	10.52	6	8.45
รวม (เฉลี่ย)	38(3.92)	100	71(4.13)	100
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)				
น้อยกว่า 1ไร่	4	10.52	13	18.31
1-1.9	9	23.68	18	25.37
2-2.9	18	47.37	31	43.65
3-3.9	5	13.16	5	7.04
4 ไร่ขึ้นไป	2	5.27	4	5.63
รวม (เฉลี่ย)	38(2.32)	100	71(2.14)	100
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
ต่ำกว่า5,000	8	21.05	4	5.63
5,000-10,000	14	36.84	18	25.35
10,001-15,000	12	31.58	19	26.76

รายการ	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15,001-20,000	2	5.26	12	16.90
20,001-25,000	1	2.63	8	11.27
25,001-30,000	1	2.63	6	8.45
มากกว่า 30,000	0	0	4	5.63
รวม	38(10,000.21)	100	71(15,035.58)	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารเคมีเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรรายทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศชายทั้งสองกลุ่มจำนวน 21 คน และ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 55.26 และ 59.15 ตามลำดับ

ในด้านอายุ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 46.01 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 41-50 ปี ส่วนเกษตรกรทั่วไปมีอายุเฉลี่ย 43.32 ปีและส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีอายุโดยเฉลี่ยสูงกว่า

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.92 คน ส่วนใหญ่มีสมาชิกระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 47.37 สำหรับเกษตรกรทั่วไปส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.13 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 52.11 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเกษตรกรทั่วไปมีสมาชิกครัวเรือนโดยเฉลี่ยสูงกว่า

พื้นที่ทำการเกษตร เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกผักเฉลี่ย 2.32 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกอยู่ในช่วง 2-2.9 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.37 ส่วนเกษตรกรทั่วไปส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการปลูกผักโดยเฉลี่ย 2.14 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกอยู่ในช่วง 2-2.9 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.65 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกผักโดยเฉลี่ยสูงกว่า

ในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,000.21 บาทต่อเดือนโดยส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วงระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมามีรายได้ในช่วง 10,000-15,000 และต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.58 และ 21.05 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรทั่วไปส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 15,035.58 บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.76 รองลงมามีรายได้ในช่วง 5,001-10,000 และ15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.35 และ 16.90 ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกรทั่วไปโดยเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรประมาณร้อยละ 50

4.2 การเติบโตของกิจการ

ตารางที่ 4.2 มูลเหตุจูงใจที่เกษตรกรหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ

ประเด็นมูลเหตุสำคัญ	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การส่งเสริมด้านการผลิตและตลาดจากภาครัฐ	10	26.32	8	11.26
2. การส่งเสริมด้านการผลิตและตลาดจากภาครัฐกิจ	4	10.53	15	21.23
3. ประสงค์จะหารายได้เพิ่มจากที่ดินและแรงงานที่ว่าง	4	10.53	9	12.68
4. ต้องการผลิตพืชผักที่ปลอดภัยเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและส่วนที่เหลือจึงขาย	4	10.53	8	11.26
5. การชักชวนของเพื่อนบ้านหรือกลุ่มที่ผลิตอยู่ก่อน	3	7.89	7	9.86
6. การชักชวนของเจ้าของที่ดิน	3	7.89	6	8.45
7. ออกจากงานประจำต้องการจะสร้างงานของตนเอง	3	7.89	6	8.45
8. มีอาชีพปลูกผักอยู่ก่อนแต่หันมาปลูกผักปลอดสารเพราะคำนึงถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	2	5.26	5	7.04
9. มีภาระรายจ่ายสูงต้องการมีรายได้สม่ำเสมอตลอดปี	2	5.26	3	4.23
10. ใช้ที่ดินให้อยู่ในรูปแบบทำเกษตรตามกฎหมาย	2	5.26	3	4.23
11. ปลูกเป็นงานอดิเรก	0	0	1	1.41
รวม	38	100	71	100

ตารางที่ 4.2 แสดงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกผักปลอดสารพิษเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป ซึ่งพบว่าในส่วนของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มูลเหตุจูงใจหลักได้แก่ การส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาดจากภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาดจากภาครัฐกิจ การประสงค์จะหารายได้เพิ่มจากที่ดินและ.....งานที่ว่าง และความต้องการผลิตพืชผักที่ปลอดภัยเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและส่วนที่เหลือจึงขาย คิดเป็นร้อยละ 10.53 เท่ากัน สำหรับในส่วนของเกษตรกรทั่วไปมูลเหตุจูงใจหลักที่ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชผักปลอดสารพิษคือ การส่งเสริมด้านการผลิตและตลาดจากภาครัฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 21.23 รองลงมาได้แก่ ความประสงค์จะหารายได้เพิ่มเติมจากที่ดิน และแรงงานที่ว่าง การส่งเสริมด้านการผลิตและตลาดจากภาครัฐและความต้องการผลิตพืชผักที่ปลอดภัยเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและส่วนที่เหลือจึงขาย คิดเป็นร้อยละ 12.68 11.27 และ 11.27 ตามลำดับ

ข้อมูลตามตารางข้างต้นจึงเห็นได้ว่ามูลเหตุจูงใจเกษตรกรให้หันมาปลูกผักปลอดสารพิษที่มาจากภาครัฐ นั้นมีผลต่อสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมากกว่าเกษตรกรทั่วไป แต่ในส่วนของเกษตรกรทั่วไปนั้น บทบาทการส่งเสริมจากภาครัฐก็มีอิทธิพลจูงใจในกลุ่มเกษตรกรทั่วไปมากกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ 4.3 ลักษณะกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

สถานะการถือครองที่ดิน	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โฉนด/สน.3ก	4	10.53	7	9.86
สปก.	26	68.42	50	70.42
ภ.บ.ท.	8	21.05	14	19.72
รวม	38	100	71	100

ตารางที่ 4.3 แสดงลักษณะกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 68.42 ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบ สปก. รองลงมาเป็นแบบภาษีบำรุงท้องถิ่น (ภ.บ.ท.) ร้อยละ 21.05 และแบบโฉนด หรือ สน.3ก. ร้อยละ 10.53 สำหรับในส่วนของเกษตรกรทั่วไปส่วนใหญ่ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแบบ สปก. ร้อยละ 70.42 รองลงมาถือกรรมสิทธิ์แบบ ภ.บ.ท. ร้อยละ 19.72 และแบบโฉนดหรือ นส.3ก. ร้อยละ 9.86

ข้อมูลตามการสำรวจข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนลักษณะกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินสำหรับเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.4 ประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารเคมี

ประสบการณ์ในการปลูก	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 10 ปี	3	7.89	6	8.45
8-10 ปี	7	18.42	13	18.31
5-7 ปี	20	52.63	34	47.89
1-4 ปี	5	13.16	13	18.31
น้อยกว่า 1 ปี	3	7.89	5	7.04
รวม	38	100	71	100

จากตารางที่ 4.4 แสดงประสิทธิภาพในการปลูกผักปลอดสารเคมีเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป สมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในช่วง 5-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงมา มีประสบการณ์ในช่วง 8-10 ปี และ 1-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.42 และ 13.16 ตามลำดับ ซึ่งก็สอดคล้องใกล้เคียงกับประสบการณ์ของเกษตรกรทั่วไป

ตารางที่ 4.5 การเติบโตของปริมาณผลผลิตผักปลอดสารเคมีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

แนวโน้มการเติบโต	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	21	55.27	30	42.25
คงที่	9	23.68	21	29.58
ลดลง	8	21.05	20	28.17
รวม	38	100	71	100

ตารางที่ 4.5 แสดงการเติบโตของปริมาณผลผลิตผักปลอดสารเคมีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เปรียบเทียบระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ 55.27 ส่วนที่มีปริมาณผลผลิตคงที่ และมีผลผลิตลดลงคิดเป็นร้อยละ 23.68 และ 21.05 ตามลำดับ สำหรับในส่วนของเกษตรกรทั่วไปที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.25 ส่วนที่มีปริมาณผลผลิตคงที่และมีผลผลิตลดลงคิดเป็นร้อยละ 29.58 และ 28.17 ตามลำดับ

ข้อมูลตามตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าการเติบโตของปริมาณผลผลิตผักปลอดสารเคมีในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเติบโตมากกว่ากลุ่มเกษตรกรทั่วไปในสัดส่วนเล็กน้อย และการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมาเป็นเครื่องชี้สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมนี้

ตารางที่ 4.6 แนวโน้มการเติบโตของผักสลัดจำแนกตามชนิดของผักสลัด

ชนิดของผักสลัด	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร (n=38)		เกษตรกรทั่วไป (n=71)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สลัดแก้ว				
เพิ่มขึ้น	24	21.05	29	26.76
คงที่	8	63.16	31	43.66
ลดลง	6	15.79	21	29.58
2. กรีนโอ๊ค				
เพิ่มขึ้น	23	60.53	30	42.25
คงที่	9	23.68	21	29.58
ลดลง	6	15.79	20	28.17
3. เรดโอ๊ค				
เพิ่มขึ้น	25	65.79	32	45.07
คงที่	10	26.32	20	28.17
ลดลง	3	7.89	19	26.76
4. เรดลีฟ				
เพิ่มขึ้น	22	26.32	22	30.98
คงที่	10	57.89	21	29.58
ลดลง	6	15.79	28	39.44
5. บัตเตอร์เฮด				
เพิ่มขึ้น	20	52.63	27	38.03
คงที่	11	28.95	23	32.39
ลดลง	7	18.42	21	29.58
6. เบบีคอส				
เพิ่มขึ้น	21	55.26	28	39.44
คงที่	8	21.05	22	30.98
ลดลง	9	23.68	21	29.58

ตารางที่ 4.6 แสดงแนวโน้มการเติบโตของผักสลัดจำแนกตามชนิดของผักสลัดเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผักสลัดที่มีการปลูก

เพิ่มขึ้นได้แก่ เรตไอ้ค กรีนไอ้ค เบบีคอส และบัตเตอร์เฮด คิดเป็นร้อยละ 65.72 60.53 55.26 และ 52.63 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มเกษตรกรทั่วไปผักสลัดที่มีการปลูกได้เพิ่มมากขึ้นได้แก่ เรตไอ้ค กรีนไอ้ค เบบีคอส และบัตเตอร์เฮด คิดเป็นร้อยละ 45.07 42.25 39.44 และ 38.03 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลแนวโน้มการเติบโตในด้านปริมาณการผลิตแยกตามชนิดของผักสลัด ทั้ง 6 ชนิดจะพบว่าลำดับความเพิ่มของชนิดผักสลัดที่ผลิตในเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีลำดับที่เหมือนกัน

4.3 เปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิตผักปลอดสารเคมี

ส่วนนี้จะเป็นการเปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิตผักปลอดสารเคมีในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวระหว่างกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปโดยการสำรวจข้อมูลตามขั้นตอนแนวปฏิบัติของการผลิตผักปลอดสารพิษตั้งแต่การวางแผนการผลิต ปริมาณผลผลิต แนวปฏิบัติที่ดีในฟาร์ม การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว การจัดการด้านคุณภาพ และความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในระบบ โดยการศึกษาข้อมูลแยกส่วนเปรียบเทียบกลุ่มผลิตทั้งสองกลุ่มดังกล่าวโดยเปรียบเทียบตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบการวางแผนการผลิต

ประเด็นการวางแผนการผลิต	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การวางแผนผลิต				
มีการวางแผน	32	84.21	63	88.73
ไม่มีการวางแผน	6	15.79	8	11.27
รวม	38	100	71	100
ลักษณะการวางแผนผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
วางแผนร่วมกันในครัวเรือน	27	71.05	52	73.24
วางแผนโดยอาศัยประสบการณ์ของผู้นำครัวเรือน	18	47.37	49	69.01
วางแผนโดยอาศัยสมาชิกกลุ่มหรือชุมชน	32	84.21	0	0
ช่วงเวลาในการวางแผนการผลิต				
วางแผนตลอดทั้งปีก่อนเริ่มฤดูผลิต	11	28.95	18	25.35
วางแผนก่อนการผลิตแต่ละรอบ	13	34.21	21	29.58

วางแผนตลอดทั้งปีและก่อนการผลิตแต่ละรอบ	14	36.84	32	45.07
--	----	-------	----	-------

ตารางที่ 4.7 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบการวางแผนการผลิตผักปลอดสารเคมีระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยพบว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 94.74 มีการวางแผนการผลิตล่วงหน้า ที่ไม่มีการวางแผนมีเพียงร้อยละ 5.26 เท่านั้น ในส่วนของเกษตรกรทั่วไปมีการวางแผนส่วนหน้าร้อยละ 80.28 ไม่มีการวางแผนร้อยละ 17.72

สำหรับลักษณะของการวางแผนในกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีการวางแผนร่วมทั้งในกลุ่มชุมชนและด้วยตนเองร้อยละ 84.21 วางแผนร่วมกันในสมาชิกครัวเรือนร้อยละ 71.05 และวางแผนโดยผู้นำครัวเรือนร้อยละ 47.37 ในส่วนของกลุ่มเกษตรกรทั่วไปจะเป็นการวางแผนร่วมกันในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 73.24 วางแผนโดยผู้นำครัวเรือนร้อยละ 69.01

สำหรับช่วงเวลาในการวางแผนการผลิตนั้นเกษตรกรทั้งสองกลุ่มนั้นส่วนใหญ่จะวางแผนการผลิตตลอดทั้งปีและก่อนรอบการผลิตแต่ละรอบ

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบปริมาณการผลิตที่เพียงพอ

ประเด็นการวางแผนการผลิต	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริมาณผลผลิตเพียงพอกับความต้องการ				
เพียงพอ	9	23.68	14	19.72
ไม่เพียงพอ	29	76.32	67	94.57
ผลผลิตโดยรวมออกสู่ตลาดไม่ตลอดปี				
ต่อเนื่อง	11	28.95	17	23.94
ไม่ต่อเนื่อง	27	71.05	54	76.06
ชนิดของผลผลิตที่สามารถผลิตได้ต่อเนื่อง				
สลัดแก้ว	15	39.47	19	26.76
กรีนโอ๊ค	11	28.95	16	22.54
เรดโอ๊ค	11	28.95	13	18.31
เรดลีฟ	9	23.68	12	16.90
บัตเตอร์เฮด	8	21.05	10	14.08
เบบี้คอส	8	21.05	9	12.67

ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบปริมาณการผลิตที่เพียงพอระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปในการปลูกพืชผักสลัดโดยพบว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ซื้อร้อยละ 70.32 ส่วนที่มีปริมาณการผลิตที่เพียงพอมีร้อยละ 23.68 เช่นเดียวกับกลุ่มเกษตรกรทั่วไป กลุ่มเกษตรกรทั่วไปมีผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการร้อยละ 94.57 ส่วนที่ผลิตได้เพียงพอมีเพียงร้อยละ 19.72

ในด้านความต่อเนื่องของผลผลิต สมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.05 ไม่สามารถผลิตผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่กลุ่มที่ผลิตได้อย่างต่อเนื่องมีเพียงร้อยละ 28.95 ในทำนองเดียวกันเกษตรกรทั่วไปส่วนใหญ่ร้อยละ 76.06 ก็ไม่สามารถผลิตผลผลิตออกมาได้อย่างต่อเนื่อง โดยที่กลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่สามารถผลิตผลผลิตออกมาได้อย่างต่อเนื่องมีเพียงร้อยละ 23.94

ในส่วนชนิดของพืชผักที่สามารถผลิตได้ต่อเนื่องในทั้งสองกลุ่มผู้ผลิตมากที่สุดได้แก่สลัดแก้ว รองลงมาได้แก่ กรีนโอ๊ค เรดโอ๊คและเรตลิฟ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 เหตุผลที่ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดหรือผลผลิตไม่ต่อเนื่อง

ประเด็นเหตุผล	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศไม่ อำนวย	24	63.16	42	59.15
2.ข้อจำกัดด้านเงินทุน	16	42.11	31	43.66
3.ข้อจำกัดด้านแรงงาน	14	36.84	26	36.62
4.ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต	10	26.32	15	21.13
5.ข้อจำกัดด้านต้นทุนการผลิตสูงเมื่อเทียบกับคู่แข่ง	8	21.05	13	18.31
6.ข้อจำกัดด้านการขนส่ง	4	10.53	7	9.86
7.ข้อจำกัดด้านทักษะและประสบการณ์ของ เกษตรกร	2	5.26	3	4.23

ตารางที่ 4.9 แสดงเหตุผลที่ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดหรือผลผลิตไม่ต่อเนื่อง สำหรับสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเหตุผลสำคัญคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย ร้อยละ 63.16 รองลงมาเป็นเหตุผลด้านข้อจำกัดของเงินทุน ข้อจำกัดด้านแรงงานและข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต คิดเป็นร้อยละ 42.11 36.84 และ 26.32 ตามลำดับ สำหรับใน

ส่วนของกลุ่มเกษตรกรทั่วไปก็มีปัจจัยข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคสอดคล้องกับสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบแนวปฏิบัติที่ดีในการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นแนวปฏิบัติ	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- การควบคุมการผลิตให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติ ผักปลอดสารพิษ	35	92.11	61	85.92
- จัดการฟาร์มโดยคำนึงถึงความสมดุล ของระบบนิเวศ	31	81.58	46	64.79
- ปรับปรุงดินที่ใช้ปลูกมีธาตุอาหารอย่างสมบูรณ์	28	73.68	49	69.01
- ฟื้นฟูธาตุอาหารในดิน/บำรุงดิน โดยอาศัย วัตถุดิบเหลือใช้หรือวัตถุดิบในธรรมชาติ	23	60.52	38	53.52

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบแนวปฏิบัติที่ดีในการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีแนวปฏิบัติที่ดีตามแนวทางของการผลิตพืชผักปลอดสารพิษสอดคล้องกับเกษตรกรทั่วไปโดยมีการปฏิบัติที่ดีในกลุ่มสมาชิกสูงกว่าเกษตรกรทั่วไปเล็กน้อย แนวปฏิบัติที่ดีที่ผู้ผลิตในสองกลุ่มยึดถือมากที่สุดคือการควบคุมการผลิตให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติผักปลอดสารเคมี รองลงมาได้แก่ การจัดการฟาร์มโดยคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ ปรับปรุงดินที่ปลูกให้มีธาตุอาหารอย่างสมบูรณ์ และฟื้นฟูธาตุอาหารในดิน/บำรุงดินด้วยวัตถุดิบเหลือใช้หรือวัตถุดิบในธรรมชาติ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการเก็บเกี่ยวผลผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นแนวปฏิบัติ	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ได้คุณภาพเท่านั้น				
- ใช่	35	92.11	63	88.73
- ไม่ใช่	3	7.89	8	11.27
การจัดการผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพ (ตอบได้หลายข้อ)				
- แปลงสภาพทำเป็นปุ๋ย	21	55.26	42	59.15
- คัดทิ้ง	18	47.37	30	42.25
- บริโภคในครัวเรือนหรือแจกจ่าย	24	63.16	48	67.61
- ตัดขายในราคาถูก	23	60.53	52	73.24
ช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
- ทั้งวัน	6	15.79	13	18.31
- เวลาเช้า	21	55.26	38	53.53
- เวลาเย็น	7	18.42	9	12.68
- อื่น (ไม่แน่นอน แล้วแต่ความต้องการหรือ เวลาว่าง)	4	10.53	12	16.90

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบการเก็บเกี่ยวผลผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิตเฉพาะผลผลิตที่ได้คุณภาพร้อยละ 92.11 ในขณะที่เกษตรกรทั่วไปดำเนินการตามแนวปฏิบัตินี้ร้อยละ 88.73

ในส่วนของจัดการผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพมีแนวปฏิบัติอย่างไรวางั้น ส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มผู้ผลิตดำเนินการคล้ายคลึงกันคือส่วนใหญ่จะเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน รองลงมาจะตัดขายในราคาถูก การแปลงสภาพทำเป็นปุ๋ย และการคัดทิ้งตามลำดับ

สำหรับช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตนั้นส่วนใหญ่ผู้ผลิตทั้งสองกลุ่มจะเก็บเกี่ยวผลผลิตในตอนเช้า รองลงมาคือเก็บทั้งวัน และตอนเย็นตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นแนวปฏิบัติ	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การจัดสรรผลผลิต				
บริโภคนเองในครัวเรือน	38	100	71	100
ขาย	38	100	71	100
-ขายเอง	2	5.26	71	100
-ส่งเข้ากลุ่ม	8	21.05	0	0
-ทั้งขายเองและส่งเข้ากลุ่ม	28	73.68	0	0
2.การแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (ตอบได้หลายข้อ)				
การคิดเกรด	38	89.47	67	94.37
การบรรจุหีบห่อ	18	47.37	29	40.85
การแปรรูป	3	7.89	6	14.08

ตารางที่ 4.12 แสดงข้อมูลการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปทั้งหมด ผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและที่เหลือจากบริโภคจึงขาย

ในด้านลักษณะการขายนั้นมีความแตกต่างกันโดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะทั้งส่งเข้ากลุ่มและขายเองมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 73.68 ส่งเข้ากลุ่มร้อยละ 21.05 และที่ขายเองมีสัดส่วนน้อยมากเพียงร้อยละ 5.26 เท่านั้น ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรทั่วไปจะทำการขายเองทั้งหมด

ในด้านการแปรรูปผลผลิตสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะทำการคิดเกรดร้อยละ 89.47 การบรรจุหีบห่อร้อยละ 47.37 และแปรรูปร้อยละ 7.89 สำหรับในส่วนของเกษตรกรทั่วไปจะทำการคิดเกรดร้อยละ 94.37 บรรจุหีบห่อร้อยละ 40.85 และแปรรูปร้อยละ 14.08

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบคุณภาพผลผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นแนวปฏิบัติ	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คุณภาพผลผลิตที่ได้เป็นไปตามความต้องการของผู้ซื้อ				
- เป็น	28	73.68	60	84.51
- ไม่เป็น	10	26.32	11	15.49
ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐาน GAP				
- ตามมาตรฐาน	27	71.05	58	81.69
- ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน	6	15.79	7	9.86
- อื่นๆ (ไม่เคยถูกสุ่มตรวจ)	5	13.16	6	8.45
มีสภาพที่เก็บผลผลิตที่ถูกต้องสุ่มลักษณะ				
- มีเพียงพอ	20	52.63	41	57.75
- มีไม่เพียงพอ	16	42.11	26	36.62
- ไม่มี	2	5.26	5	7.04

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบคุณภาพผลผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยพบว่าในกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรคุณภาพผลผลิตเป็นไปตามความต้องการของผู้ซื้อ ร้อยละ 73.68 ต่ำกว่าของกลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่มีคุณภาพผลผลิตเป็นไปตามความต้องการผู้ซื้อที่ ร้อยละ 84.51

ในทำนองเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพผลผลิตตามมาตรฐาน GAP พบว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีคุณภาพผลผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน GAP ร้อยละ 71.05 แต่ในส่วนของเกษตรกรทั่วไปเป็นไปตามมาตรฐานร้อยละ 81.69

ส่วนในด้านสถานที่เก็บผลผลิต สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีสถานที่เก็บผลผลิตที่เพียงพอร้อยละ 52.63 ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรทั่วไปมีสถานที่เก็บผลผลิตที่เพียงพอร้อยละ 57.75 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเล็กน้อย

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นในประเด็นความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในระบบการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นความคิดเห็น ต่อแนวปฏิบัติด้านการผลิต	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร						เกษตรกรทั่วไป						ความแตกต่าง ค่าเฉลี่ย
	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	
1.ด้านการวางแผนการผลิต	18 (21.05)	18 (73.68)	1 2.63	1 2.63	0	4.39 (มาก)	42 (59.15)	25 (35.21)	3 (4.23)	1 (1.41)	0	4.52 (มากที่สุด)	t=0.89
2.ด้านปริมาณการผลิต	7 (8.42)	28 (73.68)	3 (7.89)	0 0	0	4.10 (มาก)	43 (60.56)	23 (32.39)	4 (5.63)	0	0	4.49 (มาก)	t=0.48
3.ด้านแนวปฏิบัติที่ดีในฟาร์ม	20 (52.63)	12 (31.58)	5 (13.16)	1 2.63	0	4.34 (มาก)	35 (49.30)	22 (30.99)	12 (16.90)	2 (2.82)	0	4.26 (มาก)	t=0.26
4.ด้านการจัดการผลผลิตหลัง เก็บเกี่ยว	8 (21.05)	15 (39.47)	12 (31.58)	3 (7.89)	0	3.74 (มาก)	28 (39.44)	29 (40.85)	13 (18.31)	1 (1.41)	0	4.18 (มาก)	t=1.72*
5.ด้านคุณภาพของผลผลิต ที่ตรงกับความต้องการ ของตลาด	9 (23.68)	16 (42.11)	11 (28.95)	2 (5.26)	0	3.84 (มาก)	31 (43.66)	30 (42.25)	10 (14.08)	0	0	4.29 (มาก)	t=1.74*

หมายเหตุ * แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นในประเด็นความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในระบบการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยการเปรียบเทียบในแต่ละขั้นตอนของการผลิตตามลำดับคือ

1. ในขั้นการวางแผนการผลิตความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.39) กลุ่มเกษตรกรทั่วไปให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด (4.52)
2. ด้านปริมาณการผลิต กลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรให้ความสำคัญกับการตั้งเป้าปริมาณการผลิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) ส่วนกลุ่มเกษตรกรทั่วไปให้ความสำคัญกับการตั้งเป้าปริมาณการผลิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.49) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกร
3. ด้านแนวปฏิบัติที่มีกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่ดีในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.34) ใกล้เคียงโดยสูงกว่าเล็กน้อยกับกลุ่มเกษตรกรทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 4.26)
4. ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรให้ความสำคัญกับการจัดการเก็บเกี่ยวในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรทั่วไปให้ความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเล็กน้อยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย
5. ด้านคุณภาพของผลผลิตที่ตรงกับความต้องการของตลาด กลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรให้ความสำคัญด้านคุณภาพของผลผลิตในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) ส่วนกลุ่มเกษตรกรทั่วไปให้ความสำคัญกับคุณภาพผลผลิตในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทางสถิติพบว่าประเด็นความคิดเห็นต่อแนวปฏิบัติด้านการผลิตของทั้งสองกลุ่มเกษตรกรพบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ การจัดการการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และคุณภาพของผลผลิตที่ตรงกับความต้องการของตลาด

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านต้นทุนการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นความคิดเห็น ต่อแนวปฏิบัติด้านการผลิต	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร						เกษตรกรทั่วไป						ความแตกต่าง ค่าเฉลี่ย
	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	
1.เกษตรกรเน้นการใช้ปัจจัยการผลิต ที่ผลิตเองในครัวเรือน/ชุมชน	11 (28.95)	12 (31.58)	11 (28.95)	3 (7.89)	1 (2.63)	3.76 (มาก)	21 (29.58)	22 (30.99)	23 (32.39)	4 (5.63)	2 (2.82)	3.83 (มาก)	t=0.56
2.เกษตรกรเพาะพันธุ์ผักเอง	10 (26.32)	11 (28.95)	10 (26.32)	6 (15.79)	1 (2.63)	3.60 (มาก)	19 (25.76)	20 (28.17)	21 (29.58)	7 (9.86)	4 (5.63)	3.60 (มาก)	t=0.08
3.กรณีเป็นสมาชิกกลุ่มปัจจัยการผลิต รับมาจากกลุ่มทั้งหมด	6 (15.79)	8 (21.05)	12 (31.58)	11 (28.95)	1 (2.63)	3.60 (มาก)	-	-	-	-	-	-	
4.กรณีเป็นสมาชิกกลุ่มปัจจัยการผลิต รับมาจากกลุ่มบางส่วน	10 (26.32)	11 (28.95)	12 (31.58)	5 (13.16)	0	3.68 (มาก)	-	-	-	-	-	-	
5.เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งทุน ได้ง่าย	4 (10.53)	10 (26.32)	11 (28.95)	10 (26.32)	3 (7.89)	3.05 (ปานกลาง)	7 (9.86)	17 (23.94)	19 (25.76)	18 (25.35)	10 (14.08)	2.90 (ปานกลาง)	t=0.28
6.เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ อย่างเพียงพอ	4 (10.53)	11 (28.95)	10 (26.32)	9 (23.68)	4 (10.53)	3.05 (ปานกลาง)	6 (8.45)	18 (25.35)	19 (25.76)	19 (25.76)	9 (12.68)	2.90 (ปานกลาง)	t=0.27
7.แหล่งทุนที่ใช้ในการผลิตมีต้นทุนต่ำ	5 (13.16)	12 (31.58)	10 (26.32)	10 (26.32)	1 (2.63)	3.26 (ปานกลาง)	1 (1.41)	6 (8.45)	17 (23.94)	19 (25.76)	28 (39.44)	3.06 (ปานกลาง)	t=1.23

หมายเหตุ * แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านต้นทุนการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป ความคิดเห็นต่อประเด็นแนวปฏิบัติด้านการผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตในระดับที่เห็นด้วยมาก ได้แก่ การผลิตที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตที่ผลิตได้เองในครัวเรือนหรือชุมชน การเพาะพันธุ์ฝักเอง โดยทั้งสองกลุ่มผลิตมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ส่วนความคิดเห็นต่อด้านเงินทุนก็มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกันทั้งในเรื่องความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุน ความพอเพียงของทุนและต้นทุนหรือดอกเบี้ยของเงินทุน แม้เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้วกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเล็กน้อยที่มียกเว้นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายและมีต้นทุนเงินทุนต่ำกว่าเกษตรกรทั่วไป

นอกจากนั้น ในด้านความช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิตจากกลุ่ม สมาชิกกลุ่มยังอาศัยการอุดหนุนช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตในระดับมาก ตามประเด็นในข้อ 3 และ 4

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านแรงงานและการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นความคิดเห็น ต่อแนวปฏิบัติด้านการผลิต	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร						เกษตรกรทั่วไป						ความแตกต่าง ค่าเฉลี่ย
	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	
1.แรงงานจ้างได้รับค่าจ้าง ที่เป็นธรรม	4 (10.53)	11 (28.95)	10 (26.32)	10 (26.32)	3 (7.89)	3.08 (ปานกลาง)	7 (9.86)	17 (23.94)	23 (32.39)	18 (25.35)	6 (8.45)	3.01 (ปานกลาง)	t=0.19
2.แรงงานจ้างได้รับการปฏิบัติ อย่างเท่าเทียม	5 (13.16)	11 (28.95)	11 (28.95)	9 (23.68)	2 (5.26)	3.21 (ปานกลาง)	9 (12.68)	21 (29.58)	20 (28.17)	15 (21.13)	6 (8.45)	3.16 (ปานกลาง)	t=0.18
3.แรงงานจ้างได้รับการแบ่งปัน ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	4 (10.53)	10 (26.32)	10 (26.32)	10 (26.32)	4 (10.53)	3.00 (ปานกลาง)	8 (11.27)	19 (26.76)	23 (32.39)	16 (22.54)	5 (7.04)	3.13 (ปานกลาง)	t=0.49
4.แรงงานจ้างทำงานใน สภาพแวดล้อมที่ดี	4 (10.53)	9 (23.68)	11 (28.95)	12 (31.58)	2 (5.26)	3.03 (ปานกลาง)	11 (15.49)	17 (23.94)	20 (28.17)	22 (30.99)	1 (1.41)	3.21 (ปานกลาง)	t=0.68
5.แรงงานทั้งหมดทำงานใน สภาพแวดล้อมปลอดภัย	5 (13.16)	10 (26.32)	10 (26.32)	11 (28.95)	2 (5.26)	3.13 (ปานกลาง)	12 (16.90)	16 (22.54)	21 (29.58)	20 (28.17)	2 (2.82)	3.23 (ปานกลาง)	t=0.46
6.กลุ่มมีการกระตุ้นให้เกิดการ ออม	5 (13.16)	11 (28.95)	10 (26.32)	10 (26.32)	2 (5.26)	3.18 (ปานกลาง)	-	-	-	-	-	-	
7.กลุ่มมีนโยบายที่ไม่เอาเปรียบ เกษตรกร	6 (15.79)	12 (31.58)	11 (28.95)	8 (21.05)	1 (26.30)	3.36 (ปานกลาง)	-	-	-	-	-	-	
8.เกษตรกรดำเนินงานบนพื้นฐาน ของความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	7 (18.42)	10 (26.32)	11 (28.95)	10 (26.32)	0	3.37 (ปานกลาง)	8 (11.27)	18 (25.35)	20 (28.17)	19 (26.76)	6 (8.45)	3.04 (ปานกลาง)	t=1.71*

หมายเหตุ * แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านแรงงานและการผลิตระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป ในประเด็นความคิดเห็นต่อแนวปฏิบัติด้านการจ้างแรงงาน การแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ลูกจ้าง สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งประเด็นที่เปรียบเทียบทั้งหมด ดังแสดงข้อมูลในตาราง ไม่มีความแตกต่างของความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นในประเด็นตามข้อ 8 ในเรื่องการค้าเงินชีวิตบนพื้นฐานของความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นอกจากนั้นประเด็นความคิดเห็นของกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกรยังเห็นว่ากลุ่มมีการกระตุ้นให้เกิดการออมและมีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมในระดับปานกลางตามประเด็นข้อ 6 และ 7

4.4 ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการตลาดของผักปลอดสารเคมี

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการตลาดในการผลิตผักปลอดสารเคมีระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป ระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยกำหนดปัจจัยชี้วัดความสำเร็จด้านการตลาดประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าถึงตลาด และการมีแนวปฏิบัติที่ดีกับผู้ร่วมค้าอันประกอบด้วยตลาดรองรับผลผลิต ราคาผลผลิต การมีธรรมาภิบาลในการค้า และการพัฒนาผู้ผลิตหรือเกษตรกร โดยมีรายละเอียดข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 ความสามารถในการเข้าถึงตลาดโดยตรง

ประเด็น	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผลผลิตเข้าสู่ตลาด				
โดย				
ผ่านพ่อค้าคนกลาง	0	0	27	38.02
ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง	30	78.95	29	40.85
ทั้งผ่านและไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง	8	21.05	15	21.13

ตารางที่ 4.17 แสดงข้อมูลด้านความสามารถในการเข้าถึงตลาดโดยตรงซึ่งเห็นได้ว่าผลผลิตของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรขายโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง แต่ในส่วนของเกษตรกรทั่วไปขายผ่านพ่อค้าคนกลางร้อยละ 38.02 อย่างไรก็ตามในส่วนผลผลิตของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรบางส่วนจะกันไว้ขายผ่านพ่อค้าคนกลางมีจำนวนร้อยละ 21.05 ของสมาชิกทั้งหมด แต่สำหรับในส่วนของเกษตรกรทั่วไปที่ขายไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางมีร้อยละ 40.85 และทั้งที่ขายผ่านและไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางมีร้อยละ 21.13

ตารางที่ 4.18 สาเหตุที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรไม่ขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง

สาเหตุ	ความถี่
1.สมาชิกกลุ่มสามารถขายผลผลิตผ่านกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกได้อยู่แล้ว	22
2.ราคาผลผลิตที่ขายผ่านกลุ่มโดยทั่วไป ราคาสูงกว่าราคาตลาด	16
3.สะดวกในการขนส่งและต้นทุนต่ำ	11
4.มีการประชุมแจ้งข้อมูลราคาผลผลิตและปริมาณผลผลิตผ่านทางกลุ่ม	8
5.ขายผ่านพ่อค้าคนกลางมีความเสี่ยงไม่ได้รับเงินสูง	4

ตารางที่ 4.18 แสดงข้อมูลด้านสาเหตุที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรไม่ขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางโดยสาเหตุสำคัญที่สุดคือ สมาชิกขายผลผลิตผ่านกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกได้อยู่แล้ว รองลงมาคือ ราคาผลผลิตที่ขายผ่านกลุ่มโดยทั่วไปสูงกว่าราคาตลาด สะดวกในการขนส่งสินค้าและต้นทุนในการขนส่งต่ำ นอกจากนี้ยังมีการแจ้งข้อมูลราคาผลผลิตและปริมาณผลผลิตผ่านกลุ่มที่นำไปใช้ในการตัดสินใจด้านการตลาดได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 สาเหตุที่เกษตรกรทั่วไปขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง

สาเหตุ	ความถี่
1.มีอุปสรรคด้านการขนส่ง เช่น ขาดรถขนส่ง ผลผลิตมีไม่มากพอในการขนส่งเข้าสู่ตลาดเอง และพ่อค้าคนกลางอำนวยความสะดวกในการรับซื้อ	26
2.ไม่รู้จักตลาด ไม่รู้วิธีขาย ไม่มีประสบการณ์ด้านการขาย	17
3.ขาดแคลนแรงงานที่จะแบ่งไปทำด้านการตลาด	9
4.ต้นทุนในการขายสูงทั้งค่าขนส่ง ค่าเช่า และอุปกรณ์ต่างๆ	8
5.มีผลผลิตจำนวนไม่มากพอที่จะทำการขายโดยตรงเอง	6

ตารางที่ 4.19 แสดงข้อมูลสาเหตุที่เกษตรกรทั่วไปบางส่วนขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางโดยสาเหตุปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ การมีอุปสรรคด้านการขนส่งสินค้าจากแหล่งผลิตของตนไปยังตลาดปลายทางหรือผู้รับซื้อ อันเกิดจากปัญหาเช่น ไม่มีรถขนส่งสินค้า การมีผลผลิตไม่มากพอที่จะขนส่งผลผลิตไปขายเองในขณะที่พ่อค้าคนกลางมีการเข้ามารับซื้อถึงยังแหล่งผลิตอยู่แล้ว สาเหตุรองลงมาได้แก่ผู้ผลิตที่เป็นเกษตรกรทั่วไปไม่รู้จักตลาด ไม่รู้วิธีขายและไม่มีประสบการณ์ในการขาย และขาดแคลนแรงงานที่จะแบ่งกันไปทำตลาด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 สาเหตุที่เกษตรกรทั่วไปไม่ขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง

สาเหตุ	ความถี่
1.มีตลาดรองรับอยู่แล้วอยู่ในรูปของสัญญาการรับซื้อ หรือมีแหล่งขายผลผลิตของตนเอง	18
2.ผลผลิตมีไม่มากนักมีเพียงพอบริโภคเองในครัวเรือนและขายให้ผู้บริโภคโดยตรงที่ตลาดสด	11
3.พ่อค้าคนกลางเอาเปรียบทั้งด้านราคาและปริมาณวัด รวมทั้งการผิดนัดทั้งเรื่องการนัดหมายรับสินค้าและการจ่าย	10
4.นำผลผลิตไปขายได้เองที่ตลาด	8
5.แหล่งผลิตอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวจึงสามารถขายผลผลิตให้นักท่องเที่ยวได้หมด	6
6.พ่อค้าคนกลางตั้งเกณฑ์การรับซื้อที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้โดยเฉพาะในเรื่องปริมาณผลผลิตและช่วงเวลาการรับซื้อ	5

ตารางที่ 4.20 แสดงข้อมูลสาเหตุที่เกษตรกรทั่วไปบางส่วนไม่ขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยเกษตรกรจำนวนมากมีตลาดรองรับผลผลิตอยู่แล้วในรูปของสัญญาการรับซื้อหรือมีแหล่งขายผลผลิตของตนเอง รองลงมาได้แก่ ผลผลิตมีไม่มากนักเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือนและที่เหลือก็นำไปขายให้กับผู้ซื้อโดยตรงที่ตลาด และพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบทั้งด้านราคาและปริมาณการวัด รวมถึงการผิดนัดทั้งเรื่องการนัดหมายรับสินค้าและการจ่าย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านตลาดระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นข้อคิดเห็น	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร						เกษตรกรทั่วไป						ความแตกต่าง ค่าเฉลี่ย
	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	
1.ควรมีตลาดรองรับผลผลิต ที่ชัดเจน/แน่นอน	20 (52.63)	15 (28.95)	3 (26.32)	0	0	4.45 (มาก)	28 (39.44)	20 (28.17)	19 (26.76)	2 (2.82)	0	3.96 (มาก)	t=1.82*
2.เกษตรกรสามารถนำผลผลิต เข้าสู่ตลาดได้ง่าย	5 (13.16)	8 (21.05)	10 (26.32)	10 (26.32)	5 (13.16)	2.95 (ปานกลาง)	15 (21.13)	18 (25.35)	20 (28.17)	15 (21.13)	3 (4.23)	3.38 (ปานกลาง)	t=0.98
3.เกษตรกรสามารถขายผลผลิต ให้ผู้บริโภคได้โดยตรง	6 (15.79)	9 (23.68)	9 (23.68)	10 (26.32)	4 (10.53)	3.08 (ปานกลาง)	17 (23.94)	20 (28.17)	21 (29.58)	11 (15.49)	2 (2.82)	3.55 (ปานกลาง)	t=1.79*
4.การขนส่งผลผลิตไปยังตลาด สะดวก	7 (18.42)	10 (26.32)	10 (26.32)	9 (23.68)	2 (5.26)	3.29 (ปานกลาง)	14 (19.72)	18 (25.35)	19 (26.76)	18 (25.35)	2 (2.82)	3.33 (ปานกลาง)	t=0.76
5.ต้นทุนในการขนส่งผลผลิต เหมาะสม	8 (21.05)	9 (23.68)	11 (28.95)	8 (21.05)	2 (5.26)	3.34 (ปานกลาง)	15 (21.13)	17 (23.94)	19 (26.76)	18 (25.35)	2 (2.82)	3.35 (ปานกลาง)	t=0.19

หมายเหตุ * แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 4.21 ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการตลาดระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไปโดยเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติการมองประเด็นด้านการตลาดคล้ายกันหรือไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีประเด็นด้านการตลาดที่เกษตรกรทั้งสองกลุ่มมองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญคือประเด็นการมีตลาดรองรับผลผลิตที่ชัดเจนโดยสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเห็นด้วยในประเด็นนี้มีสัดส่วนที่สูงกว่า (ค่าเฉลี่ย 4.45) เกษตรกรทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.96) และประเด็นที่เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ผู้บริโภคได้โดยตรงโดยประเด็นนี้กลุ่มเกษตรกรทั่วไปมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับประเด็นนี้สูงกว่า (ค่าเฉลี่ย 3.55) สมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.08) โดยทั้งสองประเด็นทางการตลาดที่กล่าวข้างต้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่.05

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านราคาผลผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นความคิดเห็น ต่อแนวปฏิบัติด้าน การตลาด	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร						เกษตรกรทั่วไป						ความแตกต่าง ค่าเฉลี่ย
	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	
1.เกษตรกรเป็นผู้กำหนด ราคาผลผลิตด้วยตนเอง	5 (13.16)	6 (15.79)	8 (21.05)	14 (36.84)	5 (13.16)	2.79 (ปานกลาง)	15 (21.13)	18 (25.35)	18 (25.35)	16 (22.54)	4 (5.63)	3.34 (ปานกลาง)	t=1.89*
2.กลุ่มเป็นผู้กำหนดราคา ผลผลิต	20 (52.63)	16 (42.11)	2 (5.26)	0	0	4.47 (มาก)	9 (12.18)	11 (15.49)	18 (25.35)	18 (25.35)	15 (21.13)	2.73 (ปานกลาง)	t=2.28*
3.ราคาขายผลผลิตสะท้อน ต้นทุนการผลิต	18 (47.37)	18 (47.37)	2 (5.26)	0	0	4.42 (มาก)	30 (42.25)	32 (45.07)	7 (9.86)	2 (2.82)	0	4.27 (มาก)	t=0.71
4.ราคาขายผลผลิตสะท้อน ถึงค่าครองชีพของ เกษตรกร	10 (26.32)	12 (31.58)	10 (26.32)	5 (13.16)	1 (2.63)	3.66 (มาก)	17 (23.94)	17 (23.94)	18 (25.35)	10 (14.08)	9 (12.68)	3.32 (ปานกลาง)	t=0.93
5.ราคาขายผลผลิตเป็น ราคาที่เหมาะสม	17 (44.74)	16 (42.11)	4 (10.53)	1 (2.63)	0	4.29 (มาก)	32 (45.07)	32 (45.07)	6 (8.45)	1 (1.41)	0	4.34 (มาก)	t=0.34
6.มีการชำระราคาขาย ผลผลิตล่วงหน้า	8 (21.05)	9 (23.68)	11 (28.95)	6 (15.79)	4 (10.53)	3.24 (ปานกลาง)	11 (15.49)	13 (18.31)	18 (25.35)	18 (25.35)	11 (15.49)	2.93 (ปานกลาง)	t=1.06
7.มีการประกันราคาผลผลิต	16 (42.11)	16 (42.11)	4 (10.53)	2 (5.26)	0	4.21 (มาก)	19 (26.76)	19 (26.76)	20 (28.17)	10 (14.08)	3 (4.23)	3.58 (มาก)	t=2.01*

หมายเหตุ * แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 4.22 ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านราคาผลผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป โดยเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติต่อการมองตลาดผลผลิตด้านราคาของผลผลิตแตกต่างกันและประเด็นที่มองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มี 3 ประเด็นสำคัญคือ ประเด็นแรกคือ เกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตด้วยตนเองซึ่งค่าเฉลี่ยความเห็นโดยเฉลี่ยของเกษตรกรทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.34) สูงกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.79) ประเด็นที่สองคือ กลุ่มเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตซึ่งประเด็นนี้ทัศนคติของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 4.47) สูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของเกษตรกรทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.73) และประเด็นที่สามทัศนคติต่อการประกันราคาผลผลิต สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 4.21) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของเกษตรกรทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.58)

ความแตกต่างของความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรสองกลุ่มในความเห็นด้านการตลาดใน 3 ประเด็นข้างต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านธรรมาภิบาลในการค้าระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นความคิดเห็น ต่อแนวปฏิบัติด้าน การตลาด	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร						เกษตรกรทั่วไป						ความ แตกต่าง ค่าเฉลี่ย
	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	
1.ความสัมพันธ์ระหว่าง เกษตรกรในการทำ ธุรกิจเป็นไปอย่าง โปร่งใส	12 (31.58)	13 (34.21)	10 (26.32)	3 (7.89)	0	3.89 (มาก)	20 (28.17)	20 (28.17)	19 (26.76)	11 (15.49)	1 (1.41)	3.66 (มาก)	t=0.73
2.เกษตรกรให้ความ เคารพซึ่งกันและกัน	14 (36.84)	15 (39.47)	5 (13.16)	4 (10.53)	0	4.03 (มาก)	19 (26.76)	20 (28.17)	21 (29.58)	8 (11.27)	3 (4.23)	3.62 (มาก)	t=1.58
3.มีความยุติธรรม ระหว่างผู้ซื้อและ ผู้ขาย	16 (42.11)	17 (44.74)	3 (7.89)	0	0	4.13 (มาก)	22 (30.99)	23 (32.39)	23 (32.39)	3 (4.23)	0	3.90 (มาก)	t=0.45

ตารางที่ 4.23 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านธรรมาภิบาลในด้านการค้าระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปซึ่งเมื่อจากค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มในประเด็นธรรมาภิบาลด้านการค้าพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าวข้างต้นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรสูงกว่าเกษตรกรทั่วไปแต่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีค่าไม่มากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการพัฒนาผู้ผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นความคิดเห็น ต่อแนวปฏิบัติด้าน การตลาด	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร						เกษตรกรทั่วไป						ความ แตกต่าง ค่าเฉลี่ย
	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	
1.มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ระหว่างผู้ผลิตด้วย กันเอง	16 (42.11)	16 (42.11)	5 (13.16)	1 (2.63)	0	4.24 (มาก)	19 (26.76)	21 (29.58)	23 (32.39)	6 (8.45)	2 (2.82)	3.69 (มาก)	t=2.89*
2.มีการหาช่องทางตลาด ใหม่ๆ	10 (26.32)	10 (26.32)	12 (31.58)	5 (13.16)	1 (2.63)	3.61 (มาก)	20 (28.17)	22 (30.99)	23 (32.39)	4 (5.63)	2 (2.82)	3.76 (มาก)	t=.031
3.มีการฝึกอบรมให้ เกษตรกรอยู่เสมอ	11 (28.95)	12 (31.58)	12 (31.58)	2 (5.26)	1 (2.63)	3.79 (มาก)	14 (19.72)	15 (21.13)	18 (25.35)	16 (22.54)	8 (11.27)	3.15 (ปานกลาง)	t=1.82*

หมายเหตุ * แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 4.24 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการพัฒนาผู้ผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปใน 3 ประเด็นของการพัฒนาผู้ผลิตซึ่งพบว่าในประเด็นด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างผู้ผลิตด้วยกันเองในระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.24) มีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.69) และประเด็นการจัดให้มีการฝึกอบรมให้เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอในระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.79) มีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.15) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิตและการตลาดของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มที่มีแนวปฏิบัติที่ดีที่ถือว่าประสบความสำเร็จตามแนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตและการตลาดเกษตรกรอินทรีย์โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จด้านการผลิตและการตลาดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปแสดงดังตารางที่ 4.25 และ 4.26

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่กำหนดความสำเร็จด้านการผลิตและตลาดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ปัจจัยส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
การวางแผนการผลิต (Pfp)	0.4441
ผู้วางแผนการผลิต (WPfp)	0.3385
ปริมาณผลผลิตที่เพียงพอ (Qfp)	0.6810
ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQfp)	0.6304
การมีแนวปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานการผลิต (SbPP)	0.6899
การจัดการผลิตโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ (NbPP)	0.2996
แปลงผักมีความสมบูรณ์ของธาตุอาหาร (FbPP)	0.0903
การเก็บเกี่ยวผลผลิตเฉพาะที่ใช้ประโยชน์ได้ (OPP)	0.1004
ผลผลิตที่ได้แบ่งไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน (HPCP)	0.5440
ผลผลิตที่เหลือขายส่งเข้ากลุ่ม (MPCP)	0.1485
ผลผลิตที่เหลือขายเองบางส่วน (SPCP)	-0.1485
การคัดเกรดผลผลิต (GPCP)	-0.4135
การบรรจุหีบห่อผลผลิต (PQCP)	-0.3552
การแปรรูปผลผลิต (PPCP)	-0.4760
ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามความต้องการของตลาด (DMOP)	0.2479
ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (SQOP)	0.7893

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่กำหนดความสำเร็จด้านการผลิตและตลาดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรโดยแสดงในลักษณะเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรโดยกำหนดค่าของตัวแปรเป็นลักษณะตัวแปรหุ่นที่มีค่า 1 และ 0 โดยกำหนดให้ 1 หมายถึงค่าของปัจจัยส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด และ 0 หมายถึงค่าของปัจจัยที่ไม่ส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด โดยปัจจัยที่พิจารณาประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ จำนวน 16 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิตและการตลาดของกลุ่มสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (KSPG) ได้แก่ การวางแผนการผลิต (PFP) ผู้วางแผนการผลิต (WFPF) ปริมาณผลผลิตที่เพียงพอ (QFP) ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQFP) การมีแนวปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานการผลิต (SbPP) การจัดการผลิตโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ (NbPP) แปลงผักมีความสมบูรณ์ของธาตุอาหาร (FbPP) การเก็บเกี่ยวผลผลิตเฉพาะที่ใช้ประโยชน์ได้ (OPP) ผลผลิตที่ได้แบ่งไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน (HPCP) ผลผลิตที่เหลือขายส่งเข้ากลุ่ม (MPCP) ผลผลิตที่เหลือขายเองบางส่วน (SPCP) การคัดเกรดผลผลิต (GPCP) การบรรจุหีบห่อผลผลิต (PQCP) การแปรรูปผลผลิต (PPCP) ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามความต้องการของตลาด (DMOP) และผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (SQOP)

เมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จด้านการผลิตและตลาดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (KSPG) แล้วพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จสูงสุด 5 อันดับแรกได้แก่ (1) ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (SQOP) (2) การมีแนวปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานการผลิตผักปลอดภัย (SbPP) (3) การมีผลผลิตมีเพียงพอ (QFP) (4) การมีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQFP) และ (5) ผลผลิตที่ได้มีการแบ่งปันไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน (HPCP)

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่กำหนดความสำเร็จด้านการผลิตของเกษตรกรทั่วไป

ปัจจัยส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
การวางแผนการผลิต (Pfp)	0.8675
ผู้วางแผนการผลิต (WPfp)	0.8923
ปริมาณผลผลิตที่เพียงพอ (Qfp)	0.9443
ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQfp)	0.9443
การมีแนวปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานการผลิต (SbPP)	0.6640
การจัดการผลิตโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ (NbPP)	0.4151
แปลงผักมีความสมบูรณ์ของธาตุอาหาร (FbPP)	0.6221
การเก็บเกี่ยวผลผลิตเฉพาะที่ใช้ประโยชน์ได้ (OPP)	0.7211
ผลผลิตที่ได้แบ่งไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน (HPCP)	0.4606
การคัดเกรดผลผลิต (GPCP)	0.5382
การบรรจุหีบห่อผลผลิต (PQCP)	0.4766
การแปรรูปผลผลิต (PPCP)	0.7067
ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามความต้องการของตลาด (DMOP)	0.9443
ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (SQOP)	0.8675

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่กำหนดความสำเร็จ ด้านการผลิตและตลาดของเกษตรกรทั่วไปโดยแสดงในลักษณะของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จด้านการผลิตและตลาดของเกษตรกรทั่วไป (KSPB) กับปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จอื่นๆ อีกจำนวน 14 ปัจจัย ได้แก่ การวางแผนการผลิต (PFP) ผู้วางแผนการผลิต (WPFP) ปริมาณผลผลิตที่เพียงพอ (QFP) ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQFP) การมีแนวปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานการผลิต (SbPP) การจัดการผลิตโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ (NbPP) แปลงผักมีความสมบูรณ์ของธาตุอาหาร (FbPP) การเก็บเกี่ยวผลผลิตเฉพาะที่ใช้ประโยชน์ได้ (OPP) ผลผลิตที่ได้แบ่งไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน (HPCP) การคัดเกรดผลผลิต (GPCP) การบรรจุหีบห่อผลผลิต (POCP) การแปรรูปผลผลิต (PPCP) ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามความต้องการของตลาด (DMOP) และผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (SQOP)

เมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จด้านการผลิตและการตลาดแล้วพบว่าสัมพันธ์กับปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จสูงสุด 5 อันดับแรกได้แก่ การมีผลผลิตที่เพียงพอ (QFP) ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQFP) ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามความต้องการของผู้ซื้อ (DMQP) โดยทั้งสามปัจจัยมีสหสัมพันธ์กับความสำเร็จเท่ากับ 0.9443 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ ผู้วางแผนการผลิตเป็นเกษตรกรเองและครอบครัว (WPFP) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.8923 การวางแผนการผลิต (PFP) และผลผลิตที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (SDQP) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.8675

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถเปรียบเทียบปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จด้านการผลิตและตลาดระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป ได้ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จด้านการผลิตและตลาดระหว่างเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์และเกษตรกรทั่วไป ตามลำดับความสำคัญของปัจจัย

ลำดับที่	ปัจจัยกำหนดความสำเร็จด้านการผลิตและตลาด	
	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	เกษตรกรทั่วไป
1	- - ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐาน เกษตรปลอดภัย (SQOP, $r=0.7893$)	- การมีผลผลิตที่เพียงพอ (QfP, $r=0.9443$) - ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQfP, $r=0.9443$) - ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามต้องการของผู้ซื้อ (DMfP, $r=0.9443$)
2	- การมีแนวปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐาน การผลิตผักปลอดภัย (SbPP, $r=0.6899$)	- ผู้ซื้อวางแผนการผลิตเป็นเกษตรกรเอง และครอบครัว (WPfP, $r=0.8923$)
3	- การมีผลผลิตที่เพียงพอ (QfP, $r=0.6810$)	- มีการวางแผนการผลิต (PfP, $r=0.8675$) - ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐาน เกษตรปลอดภัย (SQOP, $r=0.8675$)
4	- การมีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (CQfP, $r=0.6304$)	- ผู้วางแผนการผลิตเป็นเกษตรกรเอง และครอบครัว (WPfP, $r=0.8923$)
5	- ผลผลิตที่ได้มีการแบ่งปันไว้ เพื่อการบริโภคในครัวเรือน	- มีการวางแผนการผลิต (PfP, $r=0.8675$) - ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐาน เกษตรปลอดภัย (SDQP, $r=0.8675$)

4.5 ปัญหาอุปสรรคทั่วไปในการผลิตและการตลาดผักปลอดสารเคมี

จากการประมวลปัญหาการผลิตและการตลาดผักปลอดสารเคมีจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปในพื้นที่ที่ศึกษา ประเด็นปัญหาจำแนกได้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ดิน ด้านแรงงาน ด้านทุน ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและภูมิอากาศ ด้านผลผลิตและด้านการตลาด โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดของลักษณะปัญหาและสาเหตุสรุปได้ดังนี้

1. ด้านที่ดิน ประเด็นปัญหาด้านที่ดินทั้งสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไปมีความเห็นตรงกันว่าปัญหาเรื่องการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเองเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เกือบทั้งหมดอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (ส.ป.ก.) และเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมของกรมป่าไม้ที่เข้าใช้ประโยชน์โดยการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภบท.5) ทำให้ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาและลงทุนในที่ดินที่ใช้ประโยชน์อยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่องคุณภาพของดินที่ใช้ประโยชน์มานานแล้วซึ่งเมื่อก่อนใช้เพื่อการทำไร่เช่น ไร่ข้าวโพด มันล้มปะหลังเมื่อปรับมาเป็นการใช้เพื่อการปลูกผักจึงยังไม่เหมาะสมแก่การปลูกมากนัก จำเป็นที่จะต้องลงทุนบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรรายย่อยที่ปลูกผักจำนวนมากยังเห็นว่าที่ดินที่ใช้ปลูกผักยังมีขนาดเล็กเกินไป ไม่สามารถจะใช้ประโยชน์สร้างรายได้ในการหาเลี้ยงชีพและครอบครัวได้อย่างเพียงพอ
2. ด้านแรงงาน แรงงานในพื้นที่ขาดแคลนและหายากเนื่องจากพื้นที่อยู่ไม่ไกลจากแหล่งอุตสาหกรรม เช่น นิคมอุตสาหกรรมสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา นิคมอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี หรือ นิคมอุตสาหกรรมทางภาคตะวันออก แรงงานหนุ่มสาวในพื้นที่หายาก ส่วนใหญ่การปลูกผักเป็นการใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นสามีและภรรยาช่วยกันปลูก ไม่ค่อยจ้างแรงงานเพราะเห็นว่าแรงงานค่าจ้างสูงและยังชอบเปลี่ยนงานบ่อยด้วยนอกจากนั้นยังเห็นว่ารายได้จากการจำหน่ายผักไม่ค่อยสม่ำเสมออันเป็นผลจากผลผลิตในบางฤดูกาล เช่น ฤดูร้อน ฤดูหนาว ผลผลิตมีน้อยทำให้ส่งผลต่อความสามารถในการจ้างแรงงานประจำ นอกจากนี้ฟาร์มปลูกผักขนาดใหญ่ตั้งแต่ 5 ไร่ขึ้นไปจึงจะสามารถจ้างแรงงานประจำไว้ตลอดทั้งปีแต่กลุ่มแรงงานที่รับจ้างนี้ก็มาจากต่างถิ่นไม่ใช่แรงงานในพื้นที่โดยมากเป็นครอบครัวและมีต้นทุนในการจัดหาที่อยู่ให้และอาหารที่จำเป็น ดังนั้น

จึงพบว่าฟาร์มปลูกผักส่วนใหญ่ไม่จ้างแรงงานแต่จะใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก แม้จะมีครอบครัวบางส่วนมีปัญหาด้านสุขภาพทำงานได้ไม่เต็มที่จึงอาจมีการจ้างแรงงานอยู่บ้าง

3. ด้านทุน หมายถึงปัญหาด้านเงินทุนและทุนที่เป็นเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตต่างๆ ปัญหาด้านเงินทุน เป็นผลจากความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการผลิตและการตลาด รวมทั้งทุนมีไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากขาดหลักประกันในการกู้ยืม เช่น ที่ดินที่ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของตนเองจึงไม่สามารถใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมได้ ปัญหาด้านเงินทุนนี้พบว่าเกษตรกรทั่วไปโดยเฉพาะที่เป็นผู้ผลิตรายย่อยมีปัญหามากกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีแหล่งทุนอุดหนุนทั้งด้านการผลิตและด้านการตลาด สามารถกู้ได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ไม่เกินรายละ 3-5 หมื่นแล้วแต่ขนาดแหล่งทุนที่เป็นสมาชิก แต่สำหรับเกษตรกรทั่วไปที่เป็นผู้ผลิตรายย่อยขาดแหล่งกู้ยืมนอกจากเงินในกองทุนหมู่บ้านแล้วการกู้จากแหล่งเงินกู้ในระบบจะมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงจนไม่คุ้มที่จะกู้มาลงทุน
4. ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและภูมิอากาศ การผลิตผักปลอดสารเคมีในพื้นที่ประสบปัญหาสำคัญในเรื่องของข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและภูมิอากาศ ซึ่งมีผลต่อความเจริญเติบโตของผัก ส่งผลให้ผลผลิตลดลงในหน้าร้อนและหน้าฝน โดยเฉพาะในระยะหลังเกษตรกรผู้ปลูกสังเกตว่าอากาศร้อนขึ้นเรื่อยๆ หน้าร้อนและฝนมีลมแรง มีโรคและแมลงมากขึ้นด้วย การที่ไม่ใช้สารเคมีช่วยทำให้การดูแล การบำรุงแปลงผักทำได้ยากขึ้น ต้องลงทุนมากขึ้นในการสร้างโรงเรือนและมุ้ง ผลผลิตในหน้าร้อนและหน้าฝนจะลดลงเหลืออยู่ราว 1 ใน 3 ของหน้าหนาว และราคาของผักจะขึ้นไปเกือบเท่าตัว เช่น ที่ผ่านมาน้ำหนักรวมผักจะมีราคา กิโลกรัมละ 60 บาท แต่ถ้าเป็นหน้าร้อนหรือหน้าฝนราคาจะขึ้นไป กิโลกรัมละ 90-110 บาท ที่เป็นอย่างนี้ก็เนื่องจากผักที่ปลูกเป็นผักตระกูลผักสลัดซึ่งเป็นผักเมืองหนาว แม้พื้นที่วังน้ำเขียวจะเป็นพื้นที่สูงแต่อุณหภูมิและความชื้นในหน้าร้อนและหน้าฝนก็เป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูกอยู่ดี ปัญหานี้จึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่เกษตรกรยังไม่สามารถแก้ไขได้

5. ด้านผลผลิต ปัญหาด้านผลผลิตเป็นปัญหาเกี่ยวเนื่องจากข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและภูมิอากาศมีผลทำให้ไม่สามารถผลิตผักได้อย่างแน่นอนและสม่ำเสมอตลอดทั้งปี โดยปัญหาด้านนี้เกิดกับเกษตรกรทั่วไปมากกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานการผลิตมากกว่าเกษตรกรทั่วไป แปลงปลูกโดยทั่วไปมีขนาดเล็กกว่า แปลงปลูกอยู่ใกล้กันหรือบริเวณเดียวกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มสมาชิก ส่วนของเกษตรกรทั่วไปเป็นการผลิตที่ต้องพึ่งตนเองทั้งหมดดังนั้นเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิตรายย่อยจึงมีปัญหาในการจัดการด้านผลผลิตเป็นอันมาก นอกจากปัญหาด้านความแน่นอนและความสม่ำเสมอของผลผลิตดังกล่าวแล้วยังพบว่าผู้ผลิตส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถผลิตผักให้เป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรฐานผักปลอดภัยสารเคมีได้ โดยต้องยอมใช้สารเคมีในบางฤดูเพื่อรักษาปริมาณการผลิตและรายได้ไว้เพื่อความอยู่รอดถึงแม้ต้องส่งขายแข่งกับตลาดผักทั่วไปที่ทำให้ต้องยอมรับราคาที่ลดลงก็ยังดีกว่าการไม่มีผักขายและไม่มีรายได้
6. ด้านการตลาด ตลาดผลผลิตผักเป็นทั้งตลาดแบบขายส่งและขายปลีก ถ้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะขายส่งต่อให้กับกลุ่มผลิตหรือกลุ่มสหกรณ์ที่ตัวเองเป็นสมาชิกโดยรับเงื่อนไขที่กำหนดโดยกลุ่มทั้งในเรื่องปริมาณ คุณภาพ จุดรับส่งและกำหนดเวลาส่งมอบ ส่วนของเกษตรกรทั่วไปก็จะรับผิดชอบด้านการตลาดด้วยตนเองยกเว้นเกษตรกรในรายที่ปลูกตามเงื่อนไขสัญญาที่จะผลิตให้กับคู่สัญญาไปดำเนินการด้านการตลาดเอง ปัญหาด้านการตลาดโดยทั่วไปมักเกิดกับเกษตรกรรายย่อยที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมากกว่า แต่สำหรับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มที่ประสบปัญหาด้านการตลาดก็คือเกษตรกรที่มีผลผลิตเหลือจากการส่งขายให้กลุ่มแล้วอยากจะหาตลาดขายเองเพิ่มเติม เพราะมองว่ามีช่องทางทำราคาได้ดีกว่าขายผลผลิตทั้งหมดให้กลุ่ม ประเด็นปัญหาด้านการตลาดที่ประมวลได้ที่สำคัญ ได้แก่ ผู้รับซื้อกดราคา ขาดข้อมูลด้านการตลาด ต้นทุนทำตลาดเองสูง มีคู่แข่งที่ตั้งราคาสูงกว่า ไม่มีตลาดให้วางขายเอง และผู้ซื้อไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สรุปได้ข้างต้นสามารถสรุปในรูปของจำนวนความถี่แยกตามประเด็นปัญหา จำแนกตามกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักได้ดังแสดงในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ปัญหาอุปสรรคทั่วไปในการผลิตและการตลาดผักปลอดสารเคมีของสมาชิกกลุ่ม
เกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป

ประเด็นปัญหา	รายละเอียด	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร (จำนวนรายที่ตอบ)	เกษตรกรทั่วไป (จำนวนรายที่ตอบ)
1. ด้านที่ดิน	1.1 ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง	18	26
	1.2 ที่ดินขาดธาตุอาหาร ขาดความสมบูรณ์	15	17
	1.3 ที่ดินผืนเล็กไม่เพียงพอในการใช้ประโยชน์	12	15
	1.4 ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาที่ดิน	10	14
2. ด้านแรงงาน	2.1 แรงงานขาดแคลน หายาก	13	14
	2.2 ค่าจ้างแรงงานสูง	9	11
	2.3 แรงงานที่รับจ้างเปลี่ยนงานบ่อย ทำงานไม่ต่อเนื่อง	7	9
	2.4 แรงงานมีปัญหาสุขภาพ ทำงานไม่เต็มที่	3	4
3. ด้านทุน	3.1 ขาดแคลนเงินทุน	15	21
	3.2 ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการลงทุนสูง	12	16
4. ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและภูมิอากาศ	4.1 สภาพอากาศแปรปรวน ร้อน	16	19
	4.2 ฝนชุก ร้อนชื้น ทำให้ผลผลิตตกต่ำ	13	18
	4.3 มีโรคระบาดในฤดูร้อนและฤดูฝนทำให้ได้ผลผลิตต่ำ	12	15
	4.4 มีปัญหาลมแรง ทำให้โรงเรือนและหลังคาพังบ่อย	11 10	14 13
5. ด้านผลผลิต	5.1 ผลผลิตไม่แน่นอน	18	26
	5.2 ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ	16	23
	5.3 ผลผลิตไม่เป็นไปตามมาตรฐาน	12	16

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	รายละเอียด	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร (จำนวนรายที่ตอบ)	เกษตรกรทั่วไป (จำนวนรายที่ตอบ)
6. ด้านการตลาด	6.1 ผู้รับซื้อกดราคา	8	17
	6.2 ขาดข้อมูลด้านการตลาด	7	15
	6.3 ต้นทุนทำตลาดเองสูง	6	12
	6.4 มีคู่แข่งที่มีราคาถูกกว่า	5	11
	6.5 ไม่มีตลาดสำหรับวางขาย	3	10
	6.6 ผู้ซื้อไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่	3	7

4.6 ลักษณะการรับซื้อผลผลิตของผู้รับซื้อรายใหญ่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รับซื้อผลผลิตที่เป็นผู้รับซื้อรายใหญ่ผลผลิตที่เป็นพืชผักปลอดสารเคมีจากแหล่งผลิตในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 13 รายในจำนวนนี้ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของกิจการเองจำนวน 8 ราย เป็นหุ้นส่วน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อของบริษัทอีกจำนวน 5 รายโดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ 5 ประเด็นได้แก่ วัตถุประสงค์ในการรับซื้อ ปริมาณการรับซื้อ ราคา จุดเด่นของผลผลิตในพื้นที่และประเด็นที่คิดว่าเป็นปัญหาอุปสรรคในการรับซื้อ โดยในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ในการรับซื้อ วัตถุประสงค์ในการรับซื้อผลผลิตผักปลอดสารเคมีในพื้นที่ของผู้รับซื้อรายใหญ่ทั้งหมดมีจุดประสงค์หลักคือการแสวงหากำไรจากการสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่างๆกัน เช่น การนำไปขายต่อโดยไม่ต้องแปรรูปเป็นเพียงการหาส่วนต่างของราคาจากเรื่องแหล่งจำหน่ายในตลาดหมายถึงการซื้อถูกแล้วนำไปขายแพงขึ้นในแหล่งตลาดปลายทาง ซึ่งตลาดปลายทางที่สำคัญได้แก่ ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดผักในตลาดเทศบาลนครนครราชสีมา และตลาดจรรยาต่างๆตามที่มีการจัดงานส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ส่งเสริมสนับสนุนโดยหน่วยงานของทั้งภาครัฐและเอกชน การซื้อไปจัดชุดขายโดยการซื้อผักแต่ละชนิดในปริมาณมากๆแล้วนำไปจัดชุดใหม่เป็นถุงละ ½ ถึง 1 กิโลกรัม ในชุดก็จะมีผัก 3-4 ชนิดผสมกัน เช่น สลัดแก้ว กรีนโอ๊ค เบบี๋ครอส เรดโอ๊ค ให้สนองความต้องการผู้บริโภคที่สนใจด้านสุขภาพ ซึ่งก็เป็นที่นิยมซื้อกัน

มาก การนำไปจัดสำหรับเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ และการนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารพวกเบเกอรี่ต่างๆ และน้ำผักแปรรูป

2. ด้านปริมาณการรับซื้อ ปริมาณการรับซื้อขั้นต่ำ 500 กิโลกรัม ขึ้นสูง 3,000 กิโลกรัม แต่ปริมาณที่ซื้อขายกันมากส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 500-1,000 กิโลกรัม ถ้าซื้อเพื่อนำไปจัดชุดผักหรือจัดสำหรับที่จะซื้อน้อยหน่อย แต่ถ้าซื้อไปขายต่อหรือแปรรูปอาหารก็จะซื้อครั้งละไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัม แต่บางหน้าก็ผักไม่ได้ เช่นหน้าร้อน หน้าฝน ผู้ผลิตไม่สามารถผลิตผักขายตามที่ต้องการซื้อได้
3. ด้านราคาซื้อ ราคาที่รับซื้อส่วนใหญ่ราคาไม่แน่นอน ราคาจะผันผวนขึ้นลงตามฤดูกาล ถ้าเป็นหน้าหนาวผักมีมากราคาก็จะต่ำลงอยู่ที่ประมาณกิโลกรัมละ 50 บาท หน้าร้อนราคาจะขยับขึ้นเป็น 70 บาท ส่วนหน้าฝนเป็นหน้าที่ผักแพงมาก อาจขึ้นไปถึง 80-90 บาท ทั้งนี้เนื่องจากผักมีน้อย แต่ถ้าเป็นธุรกิจขนาดใหญ่จะมีข้อตกลงด้านราคาระหว่างกันล่วงหน้ารวมทั้งมีความช่วยเหลือด้านการเงินและวิชาการในระหว่างฤดูผลิตด้วย
4. ด้านจุดเด่นของผลผลิตในพื้นที่ ผู้รับซื้อมีความคุ้นเคยกับผู้ผลิตในพื้นที่เป็นอย่างดี สามารถติดต่อกันได้ง่ายที่สำคัญราคาผักไม่สูงไม่เทียบกับแหล่งผลิตอื่นซึ่งเป็นเพราะเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมดูแล การคมนาคมสะดวกเพราะอยู่ไม่ไกลตลาดและเชื่อมั่นในคุณภาพผลผลิตเพราะมีความคุ้นเคย มีกลุ่มผลิตและทางการเข้ามาดูแลและตรวจสอบ
5. ด้านปัญหาอุปสรรคในการรับซื้อ ปัญหาใหญ่คือเรื่องปริมาณผลผลิตผักไม่แน่นอน สม่่าเสมอ ทำให้การวางแผนการรับซื้อและวางแผนธุรกิจลำบากต้องมองหาแหล่งรับซื้ออื่นสำรองซึ่งก็พบปัญหาด้านราคาและคุณภาพตามมา คุณภาพผลผลิตไม่สม่ำเสมอ มีปัญหาในการเก็บรักษาและส่งมอบเพราะผู้ผลิตไม่มีห้องเย็นและรถขนส่งการเก็บผลผลิตต้องส่งมอบทันที นอกจากนั้นก็ยังมีปัญหาเรื่องการรับประกันคุณภาพผลผลิตว่าที่ผลิตและส่งมอบแต่ละครั้งเป็นผักปลอดสารเคมีจริงหรือไม่เพราะนานๆครั้งจึงจะมีการสุ่มตรวจจากทางราชการสักครั้ง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รับซื้อรายใหญ่ที่สรุปได้ข้างต้นสามารถสรุปในรูปของจำนวน

ความถี่แยกตามประเด็นปัญหา ได้ดังแสดงในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้รับซื้อรายใหญ่

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน
เพศ	
-ชาย	8
-หญิง	5
อายุ	
20-30	2
31-40	3
41-50	5
51-60	2
>60	1
ลักษณะธุรกิจ	
-ธุรกิจเจ้าของคนเดียว	8
-ห้างหุ้นส่วน	3
-บริษัท	2
ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับธุรกิจรับซื้ออย่างไร	
-ผู้บริหาร/ตัวแทนของธุรกิจรับซื้อ	4
-เป็นเจ้าของธุรกิจรับซื้อ	8
-ลูกจ้างของธุรกิจ	1

ตารางที่ 4.30 ลักษณะการรับซื้อผลผลิตของผู้รับซื้อรายใหญ่

ประเด็น	รายละเอียด	จำนวน
1. วัตถุประสงค์ในการรับซื้อ	1.1 ซื้อเพื่อนำไปขายต่อเพื่อหากำไรจากส่วนต่างราคาระหว่างพื้นที่เหมือนเป็นพ่อค้าคนกลาง 1.2 ซื้อเพื่อนำไปจัดแบ่งเป็นชุดขนาดเล็ก 0.5 – 2 กิโลกรัมเพื่อขายให้กับผู้บริโภค 1.3 ซื้อเพื่อนำไปเป็นส่วนผสมของสินค้าหรือจัดสำหรับเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ 1.4 ซื้อเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบป้อนการผลิตของธุรกิจโดยเป็นลักษณะการทำข้อตกลงกัน	5 ราย 4 ราย 2 ราย 2 ราย
2. ปริมาณการรับซื้อผลผลิตต่อครั้ง	2.1 น้อยกว่า 1,000 กิโลกรัม 2.2 ระหว่าง 1,000 – 2,000 กิโลกรัม 2.3 มากกว่า 2,000 กิโลกรัม	6 ราย 4 ราย 3 ราย
3. ราคาซื้อ	3.1 ราคาเฉลี่ย 50-60 บาทต่อกิโลกรัม 3.2 ราคาการรับซื้อไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับฤดูกาล 3.3 ราคาตามข้อตกลง	6 ราย 5 ราย 2 ราย
4. ประเด็นที่คิดว่าเป็นจุดเด่นของผลผลิตในพื้นที่	4.1 ราคาผลผลิตไม่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตชนิดเดียวกันในพื้นที่อื่น 4.2 การคมนาคมขนส่งสะดวก 4.3 มีความเชื่อมั่นต่อเกษตรกรผู้ผลิตและคุณภาพผลผลิต	6 ราย 4 ราย 3 ราย
5. ประเด็นที่คิดว่าเป็นปัญหาอุปสรรคในการรับซื้อ	5.1 ผลผลิตมีปริมาณไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับฤดูกาล 5.2 คุณภาพผลผลิตไม่สม่ำเสมอ (ในเชิงกายภาพ) 5.3 การเก็บรักษาและการบรรจุหีบห่อเพื่อการขนส่งไม่ได้มาตรฐาน 5.4 ไม่มีกระบวนการประกันคุณภาพผลผลิตที่เป็นมาตรฐาน	5 ราย 3 ราย 3 ราย 2 ราย